

RURAL PACT

Stärkt stöd till samhällen som vidtar åtgärder för landsbygdsvisionen

Policydokument

December 2024

Innehåll

1. Inledning	1
2. Varför är landsbygdspakten viktig för lokalsamhällena?	2
3. Vad behöver göras för att föra landsbygdspakten närmare medborgarna?	3
4. Vad bör de lokala aktörerna göra?	4
4.1 Samlas kring en lokal ledare som driver den lokala omvandlingsprocessen	4
4.2 Anta en lämplig organisationsstruktur som möjliggör ett brett deltagande	4
4.3 Komma överens om en gemensam vision och plan med breda omvandlingsåtgärder	5
5. Vad bör beslutsfattarna göra för att möjliggöra åtgärder?	6
5.1 Erkänna lokala ledare och deras organisationsstrukturer som partner i ett verkligt flernivåstyre	6
5.2 Organisera och/eller finansiera lokal kapacitetsuppbyggnad	6
5.3 Främja samordnande åtgärder	7
5.4 Förbättra tillgången till finansiering och minska byråkratin	7

Informationen och synpunkterna i detta dokument tillhör författarna och återspeglar inte nödvändigtvis EU-kommissionens officiella ståndpunkt. Kommissionen kan inte garantera att uppgifterna är korrekta och kan inte hållas ansvarig för eventuell användning av informationen i denna publikation.

1. Inledning

Landsbygdsområdena har en stor betydelse för Europas identitet och välbefinnande. Landsbygdsamhällena i EU står emellertid inför flera olika utmaningar, däribland en minskande och åldrande befolkning, försämrade offentliga tjänster inom utbildning, hälso- och sjukvård och transport, minskande inkomster från primärindustrin och negativa konsekvenser av klimatförändringarna.

Målet med den offentliga politiken är att ta itu med dessa utmaningar, men insatserna kan försvåras av bristande samordning mellan olika sektorer, otillräcklig finansiering, byråkrati eller försök att använda universallösningar utan hänsyn till varje områdes särdrag.

**Om du undrar hur landsbygdspakten
kan hjälpa ditt lokala samhälle
hittar du svaren i detta dokument!**

Finansieras av
Europeiska unionen

2. Varför är landsbygdspakten viktig för lokalsamhällena?

Samråd med ett flertal intressenter utarbetade EU-kommissionen 2021 en [långsiktig vision för EU:s landsbygdsområden fram till 2040](#). De viktigaste resultaten av visionen och möjliga vägar framåt beskrivs i kommissionens [rapport](#) från mars 2024.

Kommissionen inrättade även landsbygdspakten – en samarbetsmekanism för att göra intressenter inom EU delaktiga i landsbygdsvisionens åtgärder. Syftet med pakten är att lyfta fram landsbygdsfrågor på den politiska agendan, bygga upp kapacitet genom ömsesidigt lärande och nätverkande samt uppmuntra till åtgärder.

Som ett komplement till kommissionens initiativ upprättar många offentliga myndigheter nya institutionella ramar eller stärker befintliga ramar för att främja landsbygdspolitiken och därmed se till att landsbygdspakten genomförs på nationell och regional nivå. Det krävs emellertid mer ihållande insatser för att säkerställa att byar, kommuner, delregioner och andra lokalsamhällen kan dra nytta av fördelarna med pakten.

Tio gemensamma mål för EU:s landsbygdsvision

1. Attraktiva platser, med harmonisk territoriell utveckling
2. Platser som är engagerade i flernivåstyrning och platsbaserad styrning
3. Aktörer som tillhandahåller livsmedelstrygghet, ekonomiska möjligheter, varor och tjänster för samhället i stort
4. Dynamiska samhällen som fokuserar på välbefinnande
5. Inkluderande samhällen
6. Tillgång till livskraftig natur
7. Platser som drar full fördel av digital innovation
8. Platser med entreprenörsinriktade, innovativa och kompetenta människor
9. Levande platser med effektiva och tillgängliga offentliga och privata tjänster
10. Platser som präglas av mångfald

Medlemmar i landsbygdspakten

Offentliga myndigheter
på lokal, regional och
nationell nivå och på
EU-nivå

Organisationer i det
civila samhället

Företag och näringslivs-
organisationer

Akademiska
institutioner och
forskningsinstitut

Medborgare

Hur kan landsbygdspakten hjälpa lokala samhällen?

Möjliga fördelar för landsbygdssamhällen

- ✓ Öka medvetenheten bland myndigheterna och allmänheten om landsbygdsområdenas betydelse
- ✓ Ge utrymme för och stödja **landsbygdsinvånarnas röster** i beslutsprocesser och beslutande organ och förespråka ett ökat politiskt stöd till landsbygdsområdena
- ✓ **Förankra alla politiska åtgärder** – för bostäder, hälso- och sjukvård, utbildning och rörlighet – i **landsbygdens behov** och ge samhällena möjlighet att delta i utformningen och genomförandet av dessa åtgärder
- ✓ Skapa utrymme för kunskapsutbyte och **ömsesidigt lärande**
- ✓ Förbättra **de lokala aktörernas kapacitet** genom att underlätta tillgången till kunskap, teknisk kompetens, finansieringsinformation och genomförandekapacitet för att identifiera och hantera utmaningar och möjligheter på landsbygden
- ✓ Identifiera och sprida **inspirerande metoder**
- ✓ Mobilisera intressenter för att utforma, planera och genomföra **strategiska visioner och åtgärder** för landsbygdsutveckling
- ✓ Förespråka en bättre **samordning av politiken** för att ta itu med utmaningarna på landsbygden på ett övergripande sätt

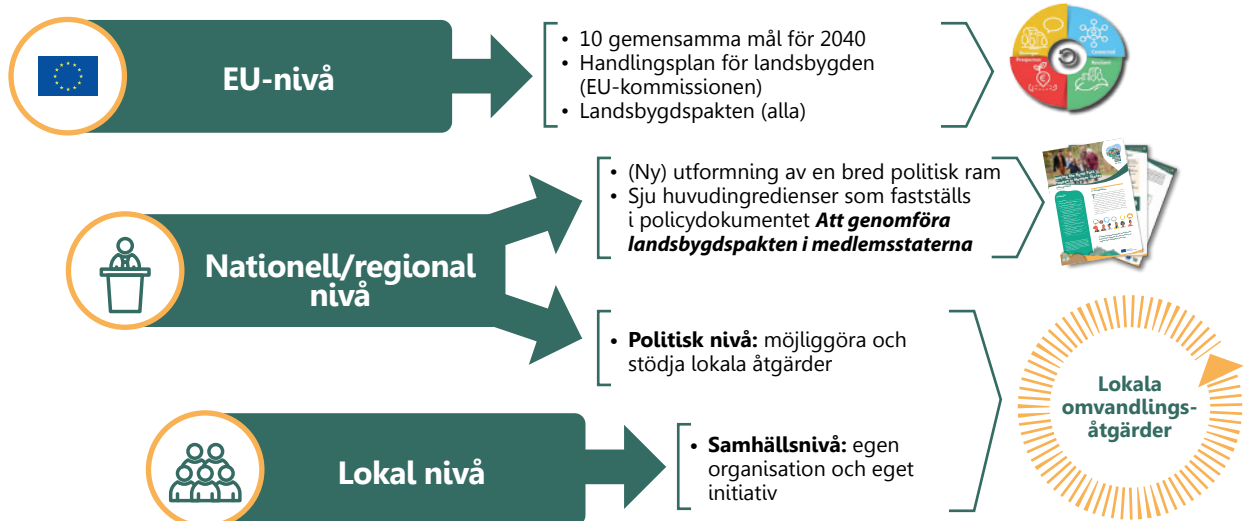
Koppling till landsbygdspaktens mål

- ✓ Mål 1: **Stärka landsbygdens röst och lyfta fram landsbygdsfrågor på den politiska agendan**
- ✓ Mål 2: **Möjliggöra nätverkande, samarbete och ömsesidigt lärande**
- ✓ Mål 3: **Uppmuntra frivilliga åtaganden om åtgärder för visionen**

För att landsbygdssamhällena ska kunna dra full nytta av dessa fördelar måste emellertid de nationella eller regionala myndigheterna se till ett antal "ingredienser" i politikens utformning. Förutom ett starkt politiskt ledarskap behövs mekanismer för att göra landsbygdssamhällena delaktiga och underlätta nätverkande och ömsesidigt lärande, långsiktiga strategier och handlingsplaner, åtgärder för landsbygdssäkring samt integration och samordning av sektorspolitiken och finansieringskällorna. Dessa komponenter beskrivs i policydokumentet [Att genomföra landsbygdspakten i EU-länderna](#) och i rapporten [Enabling factors for rural revitalisation](#).

Även om det är nödvändigt att agera utifrån en bred utformning av nationell eller regional landsbygdspolitik är detta inte tillräckligt för att säkerställa att **enskilda lokalsamhällen gynnas av landsbygdspakten** och kan vidta effektiva åtgärder för att uppnå målen för landsbygdsvisionen. Detta kräver en samordnad insats av såväl nationella och regionala beslutsfattare som lokala aktörer – däribland det civila samhället, privata aktörer, myndigheter och andra offentliga aktörer.

Att föra landsbygdspakten närmare medborgarna: vem behöver göra vad?

3. Vad behöver göras för att föra landsbygdspakten närmare medborgarna?

Landsbygdsområdena är mycket olika, och det finns **ingen strategi som passar alla**. Landsbygdssamhällena kommer att hitta olika lösningar för att utveckla ett skräddarsytt svar på lokala utmaningar och möjligheter.

Det finns emellertid ett antal centrala komponenter som underlättar lokala omvandlingsprocesser och ger lokala samhällen möjlighet att vidta åtgärder. Vissa av dessa komponenter genomförs av lokalsamhällena själva, medan andra måste tillhandahållas av myndigheter på en högre nivå för att skapa en gynnsam miljö för åtgärder.

Varje **landsbygdssamhälle** måste ta egna initiativ som svarar mot samhällets specifika behov och möjligheter, i linje med det kulturella och rättsliga sammanhanget. Framför allt rekommenderas att landsbygdssamhällena

- **samlas kring de lokala ledarna** – personer eller organisationer som kan driva på omvandlingen av landsbygdsområdet,
- antar en lämplig **organisatorisk uppbyggnad** (strukturer och beslutsmekanismer) som möjliggör ett brett deltagande,
- kommer överens om en **gemensam vision och plan** med breda omvandlingsåtgärder, där man bl.a. fastställer behoven och möjligheterna.

Åtgärder måste också vidtas av regionala, nationella och europeiska **myndigheter på högre nivå** för att stimulera och stödja lokala omvandlingsåtgärder. Dessa myndigheter bör framför allt

- **erkänna de lokala ledarna** och deras organisationsstrukturer **som partner** i ett verkligt flernivåstyre,
- organisera och/eller finansiera **lokal kapacitetsuppbyggnad**,
- främja **samordnade åtgärder** för alla relevanta politiska strategier och finansieringsflöden,
- förbättra **tillgången till finansiering** och minska byråkratin.

4. Vad bör de lokala aktörerna göra?

4.1 Samlas kring en lokal ledare som driver den lokala omvandlingsprocessen

Att vidta åtgärder för landsbygdsvisionen kräver att många olika intressenter deltar, men det finns oftast en aktör – en individ, en liten grupp människor eller en organisation – som inleder utvecklingsprocessen eller fungerar som dess katalysator. Dessa **”lokala ledare”** kan komma från den offentliga, privata eller civila sektorn och måste framför allt ha en förmåga att **inspirera, motivera och mobilisera** andra i området och lyfta fram **medborgarandan** eller allmänhetens bästa.

Lokala ledare bör inte uppfattas som företrädare för ett enskilt politiskt eller ekonomiskt intresse, utan för en inkluderande och demokratisk process. Lokala ledare kan ha rollen som **”föregångare”** (som står upp för en sak som är viktig för det lokala samhället), **”ambassadörer”** (som företräder vissa värderingar och mobiliserar sitt samhälle) eller **”medlare”** (som samlar olika aktörer eller intressen och främjar samverkan mellan dem).

Dessa personer eller organisationer bör inte arbeta var för sig, utan tillsammans med ett stödnätverk för att säkerställa genomförandet av åtgärderna på lång sikt. En viktig förutsättning är att ungdomar (se materialet från [Generation Europe Academy](#)), kvinnor och företagsrepresentanter deltar i arbetet.

I avlägsna landsbygdsområden i Bulgarien arbetar [Sun Land Foundation](#) med omkring 30 byar för att stärka kopplingarna mellan generationer och sektorer med hjälp av kulturmedling. Tanken med initiativet är att sammanföra unga konstnärer med äldre kvinnor på landsbygden för att stärka kopplingarna mellan generationer och öka det sociala kapitalet, vilket i sin tur ökar samhällets motståndskraft.

De unga personerna skapar anpassade lösningar tillsammans med byborna (t.ex. renovering av gamla skolbyggnader) för att göra byarna levande och demokratisera tillgången till resurser. Kultur används som ett medel för att bekämpa social isolering, psykisk ohälsa och andra akuta problem i detta land, som har den snabbaste avfolkningstakten i världen. Tack vare kulturmedlarna har några av byarna kunnat locka nya familjer att bosätta sig.

Se även hur den smarta byn [Hilvarenbeek](#) i Nederländerna stöder medborgarinitiativ genom ett nätverk av lokala utvecklingsrådgivare.

4.2 Anta en lämplig organisationsstruktur som möjliggör ett brett deltagande

Den nya dynamiken kräver en organisationsstruktur som ger olika typer av intressenter möjlighet att delta, uppmuntrar ett brett deltagande och kombinerar demokratiskt beslutsfattande med flexibilitet.

I många landsbygdssamhällen finns det inget behov av att inrätta nya organisationer eller strukturer, eftersom sådana redan finns sedan tidigare. Det kan till exempel röra sig om organisationer för byutveckling, välfungerande Leader-partnerskap eller initiativ för smarta byar.

Dessa kan dock behöva förstärkning och kapacitetsuppbyggnad för att täcka fler temaområden av central betydelse för området – till exempel rörlighet, hälsa och kultur – genom riktad nationell eller regional politik (se nedan). Detta kan bidra till att öka medvetenheten om de lokala strukturerna i samhällena och göra det möjligt att hitta nya allierade.

I andra samhällen kan viktiga intressenter välja att inte använda befintliga eller nya strukturer, utan bara beskriva de gemensamma målen, rollerna och ansvarsområdena i ett avtal eller en överenskommelse.

Beroende på graden av formalisering kan ett samhälle välja mellan en rad olika format:

- En gemensam **avsiktsförklaring** som avges offentligt av lokala intressenter.
- Ett **samarbetsavtal** eller ett **samförståndsavtal** som undertecknats av de centrala aktörerna.
- Ett **partnerskapsavtal** med en särskilt utsedd enhet som företräder parterna som ledande partner eller ansvarigt organ. Detta är fallet med Leader-projekt i vissa medlemsstater där lokala aktionsgrupper inte har någon rättslig enhet, utan väljer en av sina partner som ansvarigt organ.
- Ett **formellt rättsligt instrument** som undertecknats av intressenterna (se exempel på landskapsstadgan nedan).
- En **särskild myndighet** som inrättats av de viktigaste intressenterna för att underlätta samarbetet – till exempel kommuner som deltar i mellankommunal samverkan.
- En särskild **rättslig enhet** som inrättats för att genomföra strategin eller handlingsplanen. Många lokala aktionsgrupper inom Leader-initiativet är uppbyggda som en icke-statlig organisation som inrättats särskilt för att genomföra den lokala strategin, medan andra fungerar som privata, ideella företag.

Mer informella arrangemang

- avsiktsförklaring
- samarbetsavtal eller samförståndsavtal

Medelhög nivå av formalisering

- formellt rättsligt instrument som undertecknats av intressenterna
- partnerskapsavtal med en särskilt utsedd enhet

Mer formella arrangemang

- gemensam organisation eller myndighet till stöd för samarbete
- särskild rättslig enhet som genomför strategin eller handlingsplanen

visionen, även om de finansieras genom strategier eller program på nationell eller regional nivå.

En sådan gemensam vision bör **utgå från redan befintliga initiativ** och omfatta **ett bredare spektrum av teman**: ekonomi, miljö, infrastruktur eller tjänster inom t.ex. hälso- och sjukvård, utbildning, rörlighet och boende. Landsbygdsvisionen kan fungera som en övergripande ram för att utarbeta relevanta teman för områdena. Detta kan vara en lång och gradvis process beroende på de lokala behoven, eftersom intressenterna inte alltid kan agera i alla frågor redan från början.

Den katalanska landskapsstadgan (Spanien) är ett frivilligt rättsligt instrument som gör att lokala intressenter kan samarbeta för att förbättra landskapet och göra det till en tillgång för framtiden. [Grevskapet Priorat](#) använder denna stadga som utgångspunkt för en bredare lokal utveckling som gör att samhället kan bedöma lokala utmaningar och hitta anpassade lösningar för att hantera frågor kring avfolkning, livsmedels- och energisuveränitet, jordbruk och ekonomisk diversifiering.

Ledningsstrukturen omfattar rådgivande organ inom landskaps- och hållbarhetskommissionen, som får stöd av landskapsmyndigheten och olika myndighetsavdelningar i regionen, samt deltagarforum för intressenter som bidrar till att uppmuntra till diskussion och driva på initiativ.

Landskapsstadgan för Priorat får stöd genom den lokala Leader-strategin och bygger på ett nära samarbete mellan länsstyrelsen, landskapskontoret och den lokala aktionsgruppen. I detta hänseende är stadgan ett verktyg för samordning av lokal utveckling och planering av åtgärder i nya områden som inte tidigare fått stöd. Stadgan har även en koppling till insatser på högre nivå, särskilt den [katalanska landsbygdspakten](#).

Se även ett exempel från Frankrike på ett särskilt mellankommunalt organ som möjliggör gemensamma åtgärder: [Presentation](#) och [video](#) om främjande av territoriell sammanhållning genom ett särskilt instrument i Pays Vallée du Loir.

[Nockregionen i Övre Kärnten](#) strävar efter att vara den bästa österrikiska regionen att bo och arbeta i. Den lokala aktionsgruppen har samlat 800 personer i olika arbetsgrupper och utarbetat en gemensam strategi för att fastställa ambitionerna för området.

Eftersom Leader-finansieringen inte räcker till, använder den lokala aktionsgruppen även Europeiska socialfonden (ESF) och andra finansieringskällor på EU-nivå och nationell nivå, vilket gör att Leader bara står för 30 procent av den totala budgeten.

Den lokala aktionsgruppen försöker även engagera sig i politiken på högre nivå: till exempel har gruppens ledare deltagit i den nationella styrelsen för hantering av demografiska förändringar. Sådana kopplingar är emellertid fortfarande relativt begränsade.

Se även ett exempel från Frankrike på ett innovativt område och dess nätverk av olika aktörer som mobiliserats kring en gemensam vision med fem utmaningar: "Människor och träd" (fr. "Des Hommes et des Arbres") – [presentation](#) och [video](#).

4.3 Komma överens om en gemensam vision och plan med breda omvandlingsåtgärder

De omvandlingsåtgärder som vidtas på lokal nivå för att tillgodose behoven och öka landsbygdsområdenas motståndskraft, sammanlänkning och välmående bör vara samstämmiga och välplanerade.

Många landsbygdsområden omfattas redan av ett antal strategier och planer, och det kanske inte är nödvändigt – eller ens tillrådligt – att mobilisera samhället för att ta fram ytterligare ett strategiskt dokument. Det skulle dock vara bra för hela samhället om man kunde komma överens om en **bred gemensam vision** för området och om de berörda aktörerna kunde se **hur deras åtgärder bidrar till den övergripande**

Vill du göra något för ditt landsbygdsområde, men vet inte var du ska börja?

Det finns redan flera olika verktyg.

- Det EU-finansierade projektet [Smart Rural 21](#) (2020–2022) hjälpte landsbygdssamhällen (byar) att utveckla strategier för smarta byar och genomföra innovativa åtgärder. Projektets [slutrapport](#) och [broschyr](#) innehåller ett antal [samhällsverktyg](#), [innovativa lokala lösningar](#) och lärdomar från arbetet med samhällena.
- Rapporten [Compass for Local Empowerment in rural areas](#) från European Rural Community Alliance (ERCA) innehåller användbara verktyg och exempel.
- Det finns även användbara förslag i EU LEADER Toolkit, särskilt avsnittet ["How to form a Local Action Group \(LAG\)"](#).
- [Verktyslådan för möjligheter till EU-finansiering för landsbygdsområden](#) innehåller information om möjliga finansieringskällor och stöd till lokala initiativ.

5. Vad bör beslutsfattarna göra för att möjliggöra åtgärder?

5.1 Erkänna lokala ledare och deras organisationsstrukturer som partner i ett verkligt flernivåstyre

På [den gemensamma plattformen för landsbygdpakten](#) kan man hitta likasinnade i hela Europa. Via plattformen kan intressenter inleda eller delta i tematiska diskussioner i samhällsgrupper, utbyta erfarenheter, hitta partner och få tillgång till användbart material. [Observationsorganet för landsbygden](#) är en viktig källa till information och uppgifter om EU:s landsbygdsområden.

Även om många landsbygds-samhällen organiserar sig för att främja lokala åtgärder förbises deras insatser ofta av nationella och regionala myndigheter som ser sig själva som de främsta drivkrafterna bakom förändringar på landsbygden.

Det kan krävas en attitydförändring för att erkänna att landsbygds-samhällen är de

viktigaste aktörerna, ge dem

befogenhet att besluta vad som bör göras och göra dem delaktiga i genomförandet av lokala åtgärder genom flernivåstyre med många olika aktörer. Se Sherpas ståndpunktsdokument [Empowering rural areas in multi-level governance processes](#) för användbara idéer om hur detta kan uppnås.

Vissa samhällen kan vilja framhålla sina insatser som en "lokal landsbygdpakt" för att visa sitt åtagande att agera för landsbygdsvisionen. En koppling till detta europeiska politiska initiativ kan även göra att regionala, nationella eller europeiska myndigheter erkänner dessa områden. Samhällen som har kommit långt med att införa de komponenter som nämnts tidigare (underavsnitten 4.1, 4.2 och 4.3) eller andra komponenter kan överväga att använda beteckningen "landsbygdpakt" för att öka sin synlighet, öka medvetenheten om sina insatser och knyta band med andra samhällen som tillämpar liknande strategier.

I många nederländska byar uppmanas lokalsamhällen att lägga fram förslag till omvandlingsåtgärder för att ta itu med lokala utmaningar. De utarbetar "byplaner" som kan utvecklas till "bypakter" när samhället och kommunen har enats om fördelningen av uppgifter.

Detta ingår i regeringens strävan att ge mer ansvar till lokalbefolkningen och lägga mindre fokus på staten. Till exempel har lokalsamhällen befogenhet att ifrågasätta vad de offentliga myndigheterna gör och ta över de offentliga tjänsterna om de inte är nöjda med dem.

Den första generationen "byplaner" var främst inriktade på vad byborna ville att regeringen ska göra, medan de efterföljande planerna har fokuserat på vad människor kan göra själva.

Exemplet från Katalonien (underavsnitt 4.2) visar också hur olika avdelningar inom den regionala förvaltningen arbetar med det lokala initiativet för att möjliggöra en effektivare samordning av olika politikområden med inriktning på landsbygdsområden.

5.2 Organisera och/eller finansiera lokal kapacitetsuppbyggnad

Om lokalsamhällen ska kunna spela en större roll i utformningen och genomförandet av lokala omvandlingsåtgärder som omfattar alla temaområden i landsbygdsvisionen måste de ha **kapacitet** att göra det. Detta inbegriper **kunskaper, färdigheter och mänskliga och ekonomiska resurser** för att utföra arbetet.

Kapacitetsuppbyggnad – tillhandahållande av utbildning, rådgivning, ömsesidigt lärande och information samt finansiering av personal, kontorsutrustning och resor – är en viktig förutsättning för att landsbygds-samhällen ska kunna stärkas. Skräddarsydda kurser, hjälpcentraler och onlineverktyg som ger lättbegriplig information och riktad rådgivning måste göras tillgängliga för ett stort antal aktörer på landsbygden.

Detta bör kompletteras med **stimulansåtgärder** på plats, särskilt inom de områden där ingenting eller mycket lite hittills har hänt. Det är också mycket viktigt att ge landsbygds-samhällen möjlighet att lära av varandra genom nätverksmöten, studiebesök eller praktikprogram.

Slutligen måste det finnas medel för att täcka de **grundläggande kostnaderna** för att driva ett kontor och anställa personer som mobiliserar de lokala aktörerna kring handlingsplanen och ser till att den genomförs på ett konsekvent sätt. Denna kapacitetsuppbyggnad kan till exempel finansieras genom det tekniska stöd som finns tillgängligt för förvaltande myndigheter med ansvar för EU-medel.

I Skottland kan samhällen utarbeta så kallade [Local Place Plans](#) med förslag om markutveckling och markanvändning. När planerna har registrerats hos den berörda lokala myndigheten blir de en del av planeringssystemet i Skottland och måste därmed beaktas.

Det samhällsorgan som inrättats för att utarbeta en plan är också ansvarig för genomförandet. En [särskild vägledning](#) med ett tydligt och enkelt språk hjälper samhällena genom processen, och det finns flera organisationer som kan bidra med stöd.

Det finns även utbildnings- och utvecklingsgrupper inom de lokala myndigheterna samt lokala planeringsavdelningar som kan hjälpa med att utveckla en plan.

Samhällena kan även begära ytterligare stöd för att genomföra sin plan. Till exempel fick samhällsgruppen Langholm Alliance anslag för två tjänster, en näringslivsansvarig och en projektassistent, från det offentliga organet *South of Scotland Enterprise*.

5.3 Främja samordnande åtgärder

Lämpliga styrningssystem och mekanismer för att kombinera olika finansieringskällor och främja synergieffekter har identifierats som en av de [viktigaste ingredienserna i landsbygdspakten på nationell nivå](#). Det räcker emellertid inte att säkerställa samordning och komplementaritet på politisk nivå, utan detta måste även omsättas i praktisk handling.

Landsbygdsområdena bör ha tillgång till en plats där de får öppen information och kan säga sitt i olika politiska frågor och finansieringsfrågor, utan att behöva söka upp olika institutioner med skilda regler och förfaranden. Det är varken nödvändigt eller genomförbart att ha en sådan plats i alla landsbygdsområden, men den bör inte heller vara för avlägsen. En rimlig lösning skulle kunna vara en plats på lokal nivå (NUTS 3).

Det är även viktigt att främja samarbete och samordning samt utbyte av erfarenheter, bygga upp förtroende mellan myndigheter som ansvarar för olika finansieringskällor och se till att de har en gemensam förståelse för landsbygdsområdenas behov och förväntningar.

I vissa italienska regioner kompletterar genomförandet av Leader (finansierat genom Ejflu) regeringens strategi för de inre områdena, vilken syftar till att stärka den demografiska strukturen i landsbygdsområdena.

[Den lokala aktionsgruppen MontagnaAppenino](#) i Toscana fungerar som en katalysator för landsbygdsutveckling genom att stödja kommunförbundet i genomförandet av strategin. Detta samarbete skapar synergieffekter där regeringen genom strategin främst finansierar åtgärder som genomförs av offentliga enheter, till exempel infrastrukturprojekt mot avfolkning och social utestängning, och där den lokala aktionsgruppen stöder samarbetsprojekt för samhällsutveckling, utveckling av företag utanför jordbrukssektorn och innovation.

Den lokala aktionsgruppen ger dessutom tekniskt stöd till offentliga enheter som ansöker om medel genom strategin. Under perioden 2021–2027 kommer lokala aktionsgrupper även att hantera vissa av strategins åtgärder.

Se även ett exempel på samordning av medel på regional nivå i [Finland](#). Fler idéer om hur nätverkande kan bidra till att skapa en gemensam förståelse, främja samarbete och öka förtroendet mellan förvaltande myndigheter finns i det svenska exemplet i rapporten [NRN support for LEADER/CLLD implementation](#) (s. 5).

5.4 Förbättra tillgången till finansiering och minska byråkratin

Lokalsamhällen kommer inte att kunna genomföra sina omvandlingsåtgärder utan tillgång till finansieringssystem som är tillräckligt **flexibla** för att tillgodose olika behov och tillräckligt **enkla** för att lokala projektledare ska kunna få finansiering utan alltför stora administrativa hinder.

Vissa nationella eller regionala förvaltande myndigheter utarbetar komplicerade regler och villkor för förvaltningen av EU-medel som går betydligt längre än EU-lagstiftningen (ibland kallat "nationell överreglering").

Följden av detta är att många lokala aktörer väljer att inte ansöka om stöd eller överger sina projekt på grund av de långdragna beslutsprocesserna, vilket skapar en negativ bild av EU-finansieringen i många lokalsamhällen. Insatserna för att föra landsbygdspakten och visionen närmare medborgarna bör därför kopplas till **effektivare och enklare** tillgång till EU-medel.

[Verktyslådan för möjligheter till EU-finansiering för landsbygdsområden](#) (se rutan på s. 5) ger också värdefull hjälp till landsbygdsområdena att hitta rätt bland EU:s finansieringsmöjligheter.

Fler förslag om hur olika aktörer kan mobiliseras för genomförandet av landsbygdsvisionen finns i [Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs](#) yttrande *Mot ett större deltagande av medlemsstaterna, regionerna och det civila samhällets aktörer i genomförandet av den långsiktiga visionen för EU:s landsbygdsområden*.

En viktig metod för att förenkla tillgången till finansiering är användningen av förenklade kostnadsalternativ. Detta innebär att stödmottagarna inte behöver föra register över varje enskild utgift för sitt projekt, utan de behöver bara visa att de har uppnått de överenskomna utfallen och resultaten för att stödet ska betalas ut.

I Finland har ett [system för förenklade kostnadsalternativ](#) (enhetsbelopp) använts för flera landsbygdsprojekt under perioden 2014–2020, inom ramen för både Leader och andra åtgärder. Den enkla ansökningsprocessen uppmuntrade många små och nya stödmottagare att utarbeta projektidéer, och Leader-rådgivare fanns tillgängliga för att hjälpa dem att välja det bästa finansieringsalternativet.

Ett annat sätt att underlätta tillgången till finansiering för små stödmottagare är användningen av "paraplyprojekt" (paket med små insatser som för administrativa ändamål behandlas som ett enda projekt). Fler exempel på hur de lokala aktörernas administrativa börda kan minskas finns i Farnets vägledning [Delivering CLLD effectively](#).

Gå med i den gemensamma plattformen för landsbygdspakten på nätet

https://ruralpact.rural-vision.europa.eu/become-member_en

 www.ruralpact.rural-vision.europa.eu

 info@rural-pact.eu

Författare: Urszula Budzich-Tabor

Support: Enrique Nieto, Paul Soto, Pascale van Doren

Luxemburg: Europeiska unionens publikationsbyrå, 2025

© Europeiska unionen, 2025. CC-BY 4.0

Omslagsfoto: © andresr, Canva.com

Detta program genomförs av

PRINT ISBN 978-92-68-22361-1 doi:10.2762/3726178 KF-01-24-027-SV-C

PDF ISBN 978-92-68-22360-4 doi:10.2762/4177112 KF-01-24-027-SV-N

Finansieras av
Europeiska unionen